

บทที่ 3

มนตรีกាលอ

-3.1 ความหมายของคำว่า "กាលอ"

จากการศึกษาค้นคว้าในเอกสาร ตำราทางวิชาการ พบว่า กាលอ มีความหมาย 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ในแง่ภาษาศาสตร์ มีความหมายเกี่ยวกับเทพแห่งศิลปะการแสดงและเทพแห่งความตายซึ่งคนในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสังขลาเชื่อว่า ในป่าช้ามีเจ้าแห่งป่าช้าคือธรักราชวิญญาณผู้ติดที่เพาหรือฝังในป่าช้าแห่งนั้น ก่อนที่จะเพาหรือฝัง สัปหร่อต้องทำพิธีบวงสรวงเทพแห่งความตาย สอดคล้องกับที่ สุธิงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524, 5) กล่าวไว้ว่า

นาม กากะ และกาลี ซึ่งเป็นเทพแห่งศิลปะการแสดงและเทพแห่งความตายนี้ รู้จักกันในแง่ของเทพความตาย ในภาษาไทยว่า พระกาล มักเขียนเป็น พระกาพ คำนี้มีเสียงสระ อะ หรือ อ่า อุย์ท้าย เมื่อเป็นสำเนียงภาษาลາວถี่นั้น จะออกเสียงเป็นสระօ อคำ กากะ หรือ กากา ก็จะเป็น กាលอ ซึ่งเมื่อเป็นสำเนียงไทยได้ ก็จะเป็น กាលอ ซึ่งเชื่อแนวว่า การประโคมมนตรีกាលอในงานศพของภาคใต้ สืบสันติธรรมจากคติที่นับถือพระศิริ หรือพระกาล เป็นเทพแห่งคนตรีและความตายนั้น เอง เพื่อเป็นการบูชาและฝากฝังวิญญาณของผู้ตายต่อเทพเจ้าทั้ง 2 นี้

นอกจากนี้ยังหมายถึงความໄพเราะวังเวงของเดียงคนตรี เพราะท่านองเพลงและเนื้อเพลง มีลักษณะเคร้า トイหวน ทำให้สลดสังเวชใจ ดังที่ ชวน เพชรแก้ว (2524, 9-10) กล่าวไว้ว่า

คำประสมระหว่างคำ “ก้า” กับ “浩อ” “ก้า” หมายถึง อีกา ส่วนคำว่า “浩อ” ในภาษาถี่นั้นได้ หมายถึง ลีนหลุดจากที่เกาะ “ก้า浩อ” ก็คือ ก้าลีนหลุดจากที่เกาะ ซึ่งเป็นการกล่าวเปรียบ เทียบให้เห็นว่าคนตรีกាលอมีความໄพเราะวังเวงใจเป็นอย่างยิ่งนั้นเอง

2. ในแง่คนตรี หมายถึง วงศ์ตระกูลบรรลุอข้างหนึ่งของภาคใต้ ประกอบด้วย เครื่องคนตรี 3 ชนิด คือ ปี่ช้อ 1 นา กลองทน มี 2 หน่วย หน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทัน หรือทันแม่

หน่วยเล็ก เรียกว่า ถูกทน หรือ ทนถูก และมีอง มี 1-2 หน่วย นิยมประโคมในงานมงคลและ งานมงคล

3.2 ประวัติความเป็นมาดนตรีกາหลอ

ประวัติความเป็นมาดนตรีกາหลอที่เล่าสืบต่อกันมาในกลุ่มผู้เล่นกากหลอ กล่าวถึงไว้ 2 แนวคิด ดังต่อไปนี้

แนวคิดที่ 1. กากหลอนมีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา แต่มีการกำหนด 2 แบบ คือ

1) ในสมัยพุทธกาลซึ่งพระพุทธเจ้าเป็นผู้ให้กำเนิดดนตรีกากหลอเพื่อแห่เคี่ยร ห้ามหารหม ดังที่ ชวน เพชรแก้ว (2524, 11) กล่าวถึงความเป็นมาที่รู้จักกันในกลุ่มผู้เล่นกากหลอ ไว้ว่า

มีพื้นของคู่หนึ่งคือมหาพรหมณ์และมหาพรหม วันหนึ่งมหาพรหมผู้น้องได้ตามปัญหาแก่นมหาพรหมณ์ผู้พี่เรื่อง "มนุษย์ 3 ราศี" เมื่อมหาพรหมณ์ตอบไม่ได้ก็ให้เวลา 7 วัน เพื่อหาคำตอบ ถ้าตอบไม่ได้ก็จะกระทำพิธีตัดเศียรของมหาพรหมณ์ แต่ถ้าตอบได้ตัวเองก็ยินยอมให้ตัดเศียรเข่นเดียวกัน มหาพรหมณ์คิดตอบปัญหาอยู่จนกระทั่งเวลาล่วงไป 5 วัน ก็ไม่สามารถตอบได้ จึงหนีเข้าป่า ขณะที่พกน้อนอยู่ที่โคนต้นไม้ ใหญ่ก็ได้ยินเสียงคุยระหว่างแม่นกอินทรีกับถูกนกเกี่ยวกับเรื่องที่มหาพรหมณ์จะตัดเศียรตน ถ้าหากตอบปัญหาไม่ได้ ถูกนกอินทรีได้ถามถึงปัญหาดังกล่าว แม่นก็อธิบายหัวข้อปัญหาและคำถามให้ถูกนกฟัง ทำให้มหาพรหมณ์ทราบว่า "มนุษย์ 3 ราศี" นั้นหมายถึงในวันหนึ่ง ๆ มนุษย์จะมีราศีอยู่ที่หน้า หน้าอก และเท้า จึงต้องใช้น้ำถางหน้าในตอนเช้า ถูกอกในตอนกลางวัน และถางเท้าในตอนเย็น มหาพรหมณ์จึงเดินทางกลับไปตอบปัญหาของมหาพรหม ได้ถูกต้อง และไม่ยอมตัดเศียรของมหาพรหมผู้น้อง แต่มหาพรหมก็ไม่ยอม ได้อ้อนวอนให้มหาพรหมณ์ตัดเศียรของตนให้ได้ หลังจากตัดเศียรมหาพรหมแล้ว ชิตาของมหาพรหม ได้นำเศียรของบิดาเข้าไปเก็บรักษาไว้ในถ้ำขณะที่ประโคมคุณเคี่ยร และแห่แห่นเพื่อนำไปเก็บรักษาพระพุทธเจ้าได้ให้มีคิดตรีบรรลง 3 อวย่าง คือ กากหลอ หนังควน และละคอน (โนรา) การแห่แห่นครั้งนี้ให้ประโคมกากหลอเป็นกระบวนการ แต่เนื่องจากไม่มีเพลงที่จะบรรลงประกอบ บรรดาพุทธสาวก ทวยเทพ และพระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ จึงช่วยกันประดิษฐ์เพลงต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นจำนวน 12 เพลง เพลง 12 เพลงนี้ถือว่าเป็นแม่บทของ

การเด่นกาหลอ การประโคมกาหลอครั้งนี้ พระบรมเป็นผู้บรรเลงกลองสรรค์ พระภูมิเป็นผู้บรรเลงฆ้องสรรค์ ส่วนพระอินทร์เป็นผู้บรรเลงปี่สรรค์ การประโคมคุณเสียร แฟและแห่แห่นครั้งนี้ถือว่าเป็นการประโคมครั้งแรก ต่อมาพระพุทธองค์เห็นว่า เป็นสิ่งที่ดีงาม จึงอนุญาตให้พุทธศาสนิกชนนำไปประโคมแห่ศพ แห่นาคในพิธีทางศาสนา และกำหนดให้ยึดถือเป็นประเพณีสืบมา

1.2 พระสาวกคิดประดิษฐ์ขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาหลังจากที่พระพุทธองค์ ปรินิพพานแล้ว ดังที่ ณรงค์ชัย ปีฎกธัช (2533, 47) กล่าวถึง ตำนานความเป็นมาดนตรีกาหลอไว้ว่า

ในสมัยพุทธกาล ที่วัดแห่งหนึ่งตั้งอยู่ริมน้ำ มีเด็กชักชน 2 คน ชอบไปเล่นน้ำ ส่งเสียงดังด้วยความคึกคักของ พระอธิการเจ้าวัดพยาบาลห้ามปราบตักเตือนก็ไม่ประสบผลสำเร็จ จึงนำหลวงปู่ปักไรีได้น้ำหัวงาไปปักต่ำเด็กทั้ง 2 แต่ก็แผลด้วยคลาด จนกระทั่งวันหนึ่งพระอธิการร้อนอยากอาบน้ำ ลืมวินัยสงฆ์จึงเปลืองจีวร กระโดดลงไปเล่นน้ำ จึงถูกหลวงปู่ปักไรีตระหนักว่าเด็กทั้ง 2 ไม่ออก พระภูมิวัดจึงไปอัญเชิญพระพุทธเจ้าเข้าวัด จึงได้ชื่อว่า “กาหลอ” เพราะมาเติมให้เต็ม

ภายหลังที่พระพุทธองค์ปรินิพพาน พระเหล่านี้จึงคิดเครื่องดนตรีถวายเป็นพุทธบูชา ท่านภาคิณคิดปี่ 1 เสา ท่านกราม ท่านแก้ว คิดหน ส่วนท่านกาชาติคิดฆ้อง ท่านกาหลอไม่ได้คิดแต่ทำหน้าที่เผยแพร่วงจรดภูมิโยเต้ (ส่วนล่างของปากสุกร) มาเป็นแม่เพลง 12 เพลง

แนวคิดที่ 2 กาหลอเป็นวงดนตรีของชาวอินเดียเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ซึ่งเข้ามา 2 ทาง คือ มาแลเชียและนครศรีธรรมราช ก่อนพุทธествรรยที่ 13 ชาวมลายูใช้กาหลอประโคมในงานศพเพื่อส่งวิญญาณของผู้ตายไปสักการะเทพเจ้าแห่งความตาย และส่งข่าวการตายแก่ญาติมิตร ดังที่ สุกรี เจริญสุข (2538, 189) กล่าวถึง ความเป็นมากาหลอไว้ว่า

กาหลอเป็นดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีประโคมในงานศพ เป็นดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมพื้นเมืองเก่าแก่สืบ

ทอดกันมาช้านาน ตามหลักฐานพบว่าได้รับอิทธิพล จากแยกตามลักษณะนี้ ทั้งในดูที่เข้ามาทางนครคือธรรมชาติและในดูที่ผ่านมาทางมาเลเซีย ก่อนพุทธศักราชที่ 13 ชาวมลายูสมัยนั้นใช้การหล่อ พระโภ森ในงานศพเพื่อส่งวิญญาณของผู้ตาย เพื่อสักการะ พระอิศวรซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความบันเทิง บุชาพระกาฬซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความตาย และยังเป็นการส่งข่าวการตายแก่ญาติมิตรด้วย ต่อมาศาสนาอิสลามเผยแพร่เข้ามาสู่ ดินแดนสยาม ตามความเชื่อของศาสนาอิสลามนั้นห้ามเก็บศพไว้ค้างคืน เมื่อไม่มี การเก็บศพก็หมายรวมถึงไม่มีการเผาศพและไม่มีการประโคนศพด้วย การหลอกก็ไม่มี โอกาสบรรลุ เก็บศพจึงไม่มีหน้าที่สำหรับชาวอิสลาม การหลอกจึงสูญไปจาก วัฒนธรรมมลายู สำหรับทางภาคใต้ของไทยก็รับเอาวัฒนธรรมคนตระกูลหลอเข้ามา และยังคงสามารถรักษาไว้จนกระทั่งปัจจุบัน

3.3 บทบาทคนตระกูลหลอ

คนตระกูลหลอได้รับใช้ชีวิตชีวิตของคนในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาทเพื่อรับใช้สังคมมลายูรูปแบบ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้ 2 ข้อ คือ

- 1) บทบาทคนตระกูลหลอในอดีต
- 2) บทบาทคนตระกูลหลอในปัจจุบัน

3.3.1 บทบาทคนตระกูลหลอในอดีต

การหลอเป็นคนตระกูลพื้นเมืองประเภทเครื่องประโคนเก่าแก่ของภาคใต้ที่ได้รับ อิทธิพลจากวัฒนธรรมมลายูมาตั้งแต่ก่อนพุทธศักราชที่ 13 ชาวมลายูสมัยนั้นใช้การหล่อ พระโภ森ในงานศพ โดยเชื่อว่า พระประതารากาหลา หรือพระกาล (พระอิศวร) เป็นเทพแห่ง ความบันเทิงและความตาย คู่กับเจ้าแม่กาลี (พระอุมา) ดังนั้นมีการพยายาม ต้องบวงสรวงบุชา เทพทั้งสองนี้ด้วยการประโคนคนตระกูลหลอนบุชา เพื่อน้อมวิญญาณของผู้ตายสักการะบุชาแก่ พระอิศวรหรือพระกาลและยังเป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตายแก่ญาติมิตรด้วย ต่อมาศาสนา อิสลามเผยแพร่เข้ามาสู่ดินแดนมลายู จึงได้รับเอาศาสนาอิสลามเข้าไว้ในแบบแผน การดำเนินชีวิต ตามหลักศาสนาอิสลามห้ามเก็บศพไว้ค้างคืน ดังนั้นจึงเลิกเด่นการหลอไปด้วย คนเหลืออยู่แต่ในวัฒนธรรมภาคใต้ แต่สำหรับชาวภาคใต้เดิมใช้คนตระกูลหลอบรรลุ ทั้งใน งานมงคลและงานอุวงคลได้แก่ งานบวชนาค งานรดน้ำคนแพ่คนแก่ งานสงกรานต์ งานบุญต่างๆ และงานศพ

จากการศึกษาบทบาทของคนครีก้าหลอในอดีต โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้มีนักคนครีก้าหลอแต่ละแห่งแต่ละท่านได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

นำ ณ วารีย์. (2546, กรกฎาคม 14) อธิบายไว้ว่า “สมัยก่อนการเล่นกากลองนิยมเล่นกันในงานบวชนาคที่ตั้งใจบวชไม่สัก ผลงานของคนที่ชาวบ้านนับถือ พวกคนใหญ่ ๆ พระใหญ่ ๆ”

แก้ว ชัยเจริญ. (2546, กรกฎาคม 20) อธิบายไว้ว่า “โบราณเคยเล่นกากลองเวลาอาบน้ำคนเพ่าคนแก่ แห่นาค ฝ่าซากผ่าซาก เอาโอดกเข้าบัว เล่นเพื่อนุชราครุฑ์กากลองในวันพฤหัสบดี ตรงกับสัปดาห์แรกของเดือน 11 ขึ้น 1 ค่ำ”

ชุมพัน ทองหอม. (2546, สิงหาคม 5) อธิบายไว้ว่า “เวลาเล่นหลอเล่นในบ้านไม่ได้ เพราะชาวบ้านข้าง ๆ เขากลัวเสียงปีกากลอง ถ้าหัดเล่นต้องหัดในวัด คนแต่ก่อนมักพาหลอไปเล่นในงานศพทั่วไป บางที่ก็เล่นหลอในงานเอาโอดกเข้าบัว”

จวน อ่อนรัก. (2546, สิงหาคม 20) อธิบายว่า “เป็นที่รู้ของคนทั้งหลายกันว่า กากลองเข้าพาไปเล่นงานตายของคนเพ่า ๆ พระใหญ่ ๆ”

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าคนครีก้าหลอในอดีตใช้ประโยชน์นุชราภรณ์ ประโยชน์ในงานศพเพื่อน้อมนำวิญญาณของผู้ตายสักการะพระภูต เป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตาย ประโยชน์ในงานบวชนาค ประโยชน์ในงานสังกรานต์ ประโยชน์ในงานรดน้ำคนเพ่าคนแก่ และงานบุญต่าง ๆ

3.3.2 บทบาทคนครีก้าหลอในปัจจุบัน

ในปัจจุบันคนครีก้าหลอมีบทบาทในสังคมน้อยมากสังเกตได้จากจำนวนครั้งที่ไปประโยชน์คนครีในแต่ละปี โอกาสที่ประโยชน์คนครีส่วนใหญ่เป็นงานศพ จากการเก็บข้อมูลภาคสนามจากนักวิชาการ และนักคนครีก้าหลอได้อธิบายไว้ดังนี้

ภู่ ชัยสวัสดิ์. (2546, กรกฎาคม 20) อธิบายไว้ว่า “แต่ก่อนเคยเห็นคนเมาคนแก่ที่เล่นกาหลอ เอากาหลอไปเล่นในงานศพ แล้วก็ตอนเอาโศกเข้าบัว แต่ตอนนี้เล่นเฉพาะงานศพอย่างเดียว”

เจียน สาสุธรรม. (2546, กันยายน 11) อธิบายไว้ว่า “การเล่นกาหลอสมัยนี้มักเล่นในงานศพเท่านั้น และเด่นเพื่อนุชนครุหมอกาหลอทุกปี ในวันพุธหัสบดี สักวันแรกของเดือน 11 ขึ้น 1 ค่ำ”

ควน หวานยก. (2546, ตุลาคม 22) อธิบายว่า “กาหลอเวลาเนี้ยเล่นเฉพาะในงานศพอย่างเดียวไม่เคยเห็นเล่นงานอื่น ๆ”

ธรรมนิษฐ์ นิคมรัตน์ (2546, ตุลาคม 22) อธิบายว่า “กาหลอมักเล่นเฉพาะในงานศพ ตอนนี้แม้แต่งานศพไม่ค่อยเห็นแล้ว”

แจ้ง แก้วอิทธิฤทธิ์ (2546, สิงหาคม 5) อธิบายว่า “สมัยนี้เล่นกาหลอฝ่าหากสักคืนหรือ 2 คืนก่อนเผาซาก บางที่เล่นตอนเผาซากในเบรร์”

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คนตระการหลอในปัจจุบันใช้ประโยชน์ในงานศพ และ ไหว้ครุหมอกาหลอประจำปี

จากผลของการศึกษาบทของคนตระการหลอสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในอดีต

คนตระการหลอในอดีตใช้ประโยชน์ชาพระกาล ประโยชน์ในงานศพเพื่อน้อมนำ วิญญาณของผู้ตายสักการะพระกาล เป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตาย ประโยชน์ในงานบวชนาค ประโยชน์ในงานส่งgranต์ ประโยชน์ในงานรดน้ำคนเมาคนแก่ และงานบุญต่าง ๆ

2. บทบาทในปัจจุบัน

คนตระการหลอในปัจจุบันใช้ประโยชน์ในงานศพ และ ไหว้ครุหมอกาหลอ

3.4 โครงสร้างทางกายภาพของเครื่องคนตระกูลอ

เครื่องคนตระกูลอทั้ง 3 ชนิดที่นำใช้ประโยชน์ แต่ละคนจะมีโครงสร้าง ขนาด และวัสดุที่นำมาสร้างเครื่องคนตระกูลมีความแตกต่างกัน มีลักษณะเฉพาะของคนนั้น ๆ แต่ละคนจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 ภายนอกโครงสร้าง

เครื่องคนตระกูลที่นำใช้ประโยชน์คนตระกูลอเพียง 3 อายุ คือ ปีช้อ 1 บวก กลองทน 2 หน่วย และม่อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปีช้อ ทำด้วยไม้ขันนุน เมื่อวัดความยาวจากปากปีกึงปากลำโพงปีมีความยาว 43 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี ทำด้วยไม้ ลักษณะปากบนคล้ายลำโพง มีความยาว 12 เซนติเมตร ปากลำโพงปีห้องนี้เส้นผ่าศูนย์กลาง 10.5 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปีห้องพันด้วยด้าย ดิบสีขาว

1.2 บวกปี มีความยาว 30 เซนติเมตร มีรูปปิด-เปิดเสียง 2 ด้าน คือ ด้านบนมี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู บริเวณบวกปีมีปลอกเงินคาดเป็นระยะ ๆ อยู่ระหว่างรูปปิด-เปิด

1.3 พวดปี มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเด็ก และ ส่วนที่ 2 ทำด้วยใบatala แห้ง มีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วนมาմัดรวมกัน มีความยาว 4.5 เซนติเมตร

1.4 แขวงปี มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปาก ทำด้วยเปลือกหอยมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 เซนติเมตร

2. กลองทนและไม้ค้อน

กลองทนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขันนุนทอง หน้ากลองหุ่มด้วยหนังวัว สายโยงเร่งเสียงกลองทนทำด้วยด้ายอันสีขาว กลองทนมี 2 หน่วย กลองทนหน่วยใหญ่เรียกว่า แม่นก หรือทนแม่น กลองทนหน่วยเล็กเรียกว่า ลูกทน หรือทนลูก

2.1 แม่นก มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางขาว 24.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 83 เซนติเมตร ท้ายทนมีเส้นผ่าศูนย์กลางขาว 22.5 เซนติเมตร มีเส้น รอบวงขาว 68 เซนติเมตร

2.2 ลูกท่อน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่ มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 77 เซนติเมตร ท้ายท่อนมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 21 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 63 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยขาวย มีความยาว 20 เซนติเมตร

3 ฟอง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48 เซนติเมตร ไม้ตีฟองมีความยาว 22 เซนติเมตร

3.4.2. คณะกาหลอนายนำ ณ วารอย

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบดนตรีกาหลอมี 3 อข่าง คือ ปี่ช้อ 1 บอก ทන 2 หน่วย และฟอง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปี่ ทำด้วยไม้ขันนุน วัดความยาวจากปากปี่ถึงปากลำโพงปี่ มีความยาว 44 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ มีลักษณะปากบนคล้ายลำโพง ปากลำโพงมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 9.5 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปี่ข้อพันด้วยด้ายดินสีขาว

1.2 บอกปี่ มีความยาว 28.5 เซนติเมตร มีรูปด-เปิดเสียง 2 ด้าน คือ ด้านบน มี 7 รู ด้านล่างนี 1 รู บริเวณบอกปี่มีปลอกเงินคาดเป็นระยะ ๆ อยู่ระหว่างรูปด-เปิด

1.3 พวดปี่ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเด็ก และ ส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้ง มีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วนมาดรวมกันมีความยาว 5.5 เซนติเมตร

1.4 แฉงปี่ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปาก ทำด้วยพลาสติก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4.5 เซนติเมตร

2. กลองท่อนและไม้ค้อน

กลองท่อนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขันนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังสุกวัว สายโยงเร่งเดียงกลองท่อนทำด้วยหวายเล็ก กลองท่อนมี 2 หน่วย กลองท่อนหน่วยใหญ่เรียกว่า แม่ทอน หรือทอนแม่ กลองท่อนหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกท่อน หรือทอนลูก

2.1 แม่กัน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 83 เซนติเมตร ท้ายกันมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 68 เซนติเมตร

2.2 ลูกกัน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 77 เซนติเมตร ท้ายกันมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 17.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 65.5 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยเบาะวาย มีความยาว 20 เซนติเมตร

3. เมือง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48 เซนติเมตร ไม้ตีเมืองมีลักษณะยาว 22 เซนติเมตร

3.4.3 คณากาหลอนนายเจี้ยน สาสุธรรม

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบดนตรีกานหลอมี 3 อายุ คือ ปีช้อ บอ กัน 2 หน่วย และเมือง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปีช้อ ทำด้วยไม้มะม่วงป่า ความยาวจากปากปีช้อถึงปากลำโพงปีช้อมีความยาว 43.5 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปีช้อ ทำด้วยไม้ มีลักษณะปากบนคล้ายลำโพง ปากลำโพงปีช้อมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปีช้อพันด้วยดินสีขาว

1.2 บอกปีช้อ มีความยาว 28.5 เซนติเมตร มีรูปด-เปิดเสียง 2 ด้าน คือ ด้านบน มี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู

1.3 พวดปีช้อ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็ก และ ส่วนที่ 2 ทำด้วยใบatalแห้งมีหั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วนมาմัดรวมกัน มีความยาว 5 เซนติเมตร

1.4 แฉงปีช้อ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปากทำด้วยเปลือกหอยมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 เซนติเมตร

2. กลองทันแตะไม้ค้อน

กลองทันเป็นกลอง 2 หน้า หุ้นกลองทำด้วยไม้ขันนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัว สายโยงเร่งเสียงกลองทันทำด้วยเชือกไนล่อน กลองทันมี 2 หน่วย กลองทันหน่วยใหญ่เรียกว่า แม่ทัน หรือทันแม่ กลองทันหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกกัน หรือทันลูก

2.1 แม่กันมีความยาว 58.3 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 24 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 80 เซนติเมตร ท้ายทันมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.6 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 73.5 เซนติเมตร

2.2 สูกทันมีความยาว 56 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 78.6 เซนติเมตร ท้ายทันมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 20.3 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 68.5 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัวV ทำด้วยเบาะวาย มีความยาว 20 เซนติเมตร

3. ฟอง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48.3 เซนติเมตร ไม้ตีฟองมีความยาว 20.5 เซนติเมตร

3.4.4 คณาภลอนนายชุมพัน ทองหอม

เครื่องดนตรีที่ใช้ประโคมดนตรีกานหลอมี 3 อ่าง คือ ปีช้อ 1 บอก ท'n 2 หน่วย และฟอง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปีช้อ ทำด้วยเบาะวายคำ จากปากปี่ถึงปากลำโพงปี่มีความยาว 38 เซนติเมตร มีส่วนประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ขันนุน ลักษณะปากบานคล้ายลำโพงมีความยาว 10 เซนติเมตร ปากลำโพงปี่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปี่พันด้วยด้ายดิบสีขาว

1.2 บอกปี่ มีความยาว 25.3 เซนติเมตร มีรูปิด-เปิดเสียง 2 ด้าน คือด้านบนมี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู บอกปี่มีปลอกทำด้วยเงินคาดเป็นระยะ ๆ ระหว่างรูปิด-เปิด

1.3 พวดปี่ช้อ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเด็ก และส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้งมีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วน นามธรรมกันมีความยาว 6 เซนติเมตร

1.4 แฉงปี่ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปากทำด้วยทองเหลือง มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร

2. กลองท'n และไม้ค้อน

กลองท'n เป็นกลอง 2 หน้า หุ้นกลองทำด้วยไม้ขันนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัว สายโยงเร่งเสียงกลองท'n ทำด้วยหวายผ่าซีก กลองท'n มี 2 หน่วย กลองท'n หน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่น หรือท'n แม่น กลองท'n หน่วยเล็ก เรียกว่า สูกทัน หรือท'n สูก

2.1 แม่ท่าน มีความยาว 61 เซนติเมตร หน้าไขัญ มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 31.7 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 87 เซนติเมตร ท้ายท่านมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 25 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง ยาว 75 เซนติเมตร

2.2 ลูกท่าน มีความยาว 61 เซนติเมตร หน้าไขัญ มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 26.6 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 82 เซนติเมตร ท้ายท่านมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 21 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 69 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยไม้มีความยาว 20 เซนติเมตร

3. หม่อง ทำด้วยเหล็ก มีจำนวน 1 หน่วย หน่วยไขัญมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48.5 เซนติเมตร ไม้ตีหม่องมีความยาว 22.8 เซนติเมตร

3.4.5 คณะกาหลอตาหลวงคง

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบดนตรีกาหลอเพียง 3 อ่ายง คือ ปีช้อ บอก หน 2 หน่วย และ หม่อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปีช้อ ทำด้วยไม้ขันนุน ความยาวจากปากปีช้อถึงปากลำโพงปีช้อมีความยาว 43 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปีช้อ ทำด้วยไม้ทองหลาง ลักษณะปากบนคล้ายลำโพงมีความยาว 10 เซนติเมตร ปากลำโพงปีช้อมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 9.5 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปีช้อพันด้วยด้ายดินสีขาว

1.2 บอกปีช้อ มีความยาว 25.5 เซนติเมตร มีรูปปิดเสียงอยู่ 2 ด้าน คือด้านบนมี 7 รู และด้านล่างมี 1 รู

1.3 พวดปีช้อ มี 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็กและส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้งมีทั้งหมด 6 กลีบ ข้างละ 3 กลีบ ใช้ 2 ส่วน มามัดรวมกันรวมกันมีความยาว 5 เซนติเมตร

2. กลองทันและไม้ค้อน

กลองทันเป็นกลอง 2 หน้า หุ้นกลองทำด้วยไม้ขันนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัวสายโขงเร่งเสียงกลองทันทำด้วยด้ายอีนสีขาว กลองทันมี 2 หน่วย กลองทันหน่วยไขัญ เรียกว่า แม่ทัน หรือแม่ทัน กลองทันหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกทัน หรือทันลูก

2.1 แม่ท่าน มีความยาว 57 เซนติเมตร หน้าไขัญมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 81.4 เซนติเมตร ท้ายท่านมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 21 เซนติเมตร มีร. เส้นรอบวงยาว 66 เซนติเมตร

2.2 ลูกท่าน มีความยาว 55 เซนติเมตร หน้าไขัญมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 77 เซนติเมตร ท้ายท่านมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 20 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 67 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัวV ทำด้วยไม้ มีความยาว 22 เซนติเมตร

3. ช่อง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 45 เซนติเมตร ไม้ตีช่องมีความยาว 20 เซนติเมตร

จากการศึกษาโครงสร้างของเครื่องดนตรีในวงศุนทรีกาหลอพบว่ามีเครื่องดนตรี 3 ชนิด คือ ปี่ช้อ ทัน และช่อง มีโครงสร้างทางกายภาพ คือ

1. ปี่ช้อ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ บอกปี่ ทำด้วยไม้ขันนุน ไม้มะม่วงป่า หรือเขากวางคำมีรู เปิด-ปิด 8 รู ยาว 28.5-43.5 เซนติเมตร สำปองปี่ ทำด้วยไม้ขันนุน หรือไม้ทองหลาง ยาว 10 – 12 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 6-10.5 เซนติเมตร บอกปี่ พวดปี่ วัสดุท่อทำด้วยเหล็ก วัสดุลินห์ทำด้วย ใบตาล มีจำนวนลิน 4-6 กลีบ และแวงปี่ ทำด้วยเปลือกหอย พลาสติก ทองเหลือง หรือผ้า

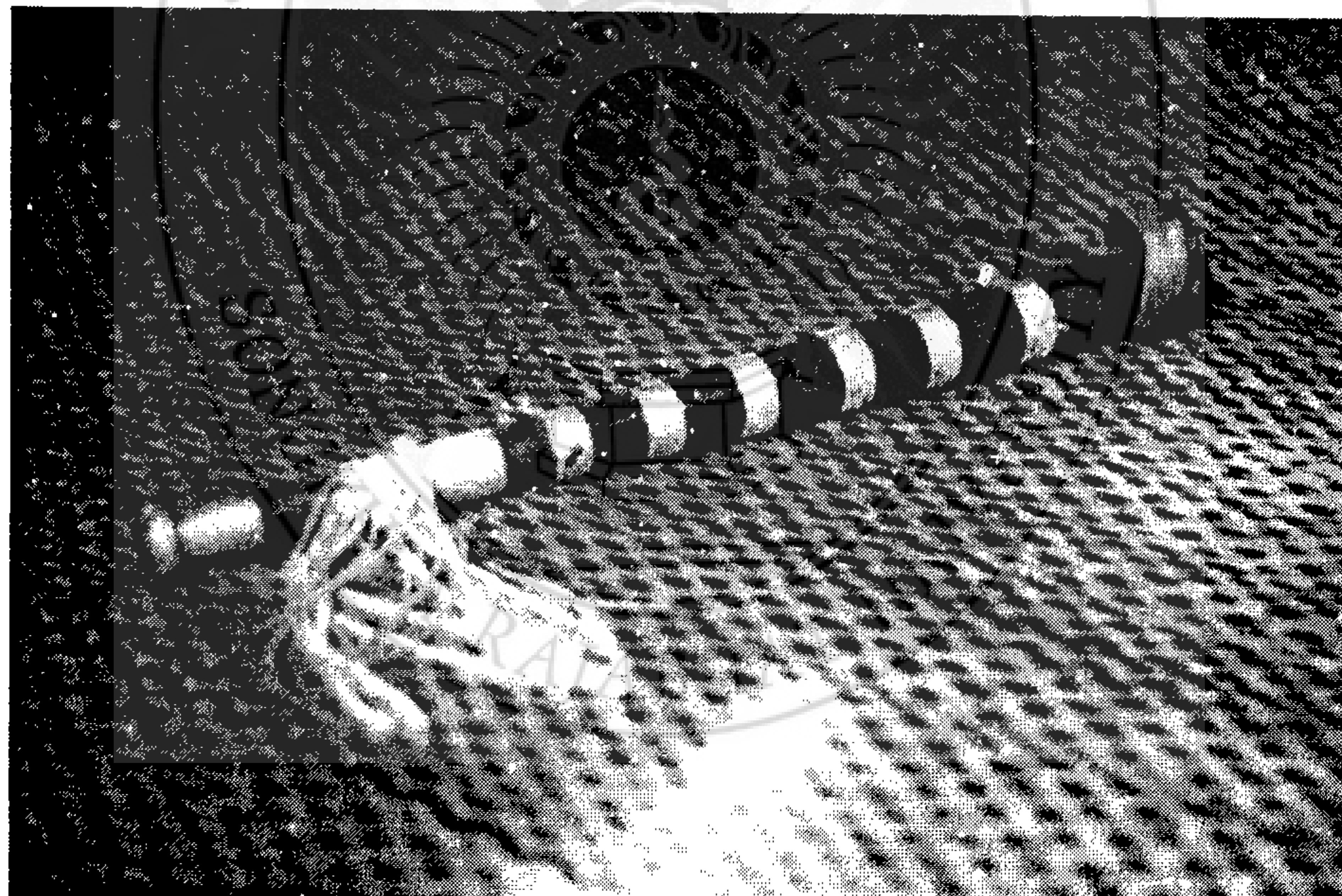
2. กลองทัน กลองทันมี 2 หน่วย คือ แม่ท่าน มีความยาว 57-61เซนติเมตร หน้าไขัญ เส้นผ่าศูนย์กลาง 23-31.7 เซนติเมตร เส้นรอบวง 80-87 เซนติเมตร ท้ายทัน เส้นผ่าศูนย์กลาง 21-25 เซนติเมตร ลูกท่าน มีความยาว 55-61เซนติเมตร หน้าไขัญ เส้นผ่าศูนย์กลาง 22-26.6 เซนติเมตร เส้นรอบวง 77-82 เซนติเมตร ท้ายทัน เส้นผ่าศูนย์กลาง 17.5-21 เซนติเมตร เส้นรอบวง 63-69 เซนติเมตร วัสดุหุ้นกลองทำด้วยไม้ขันนุนทอง หรือไม้ขันนุน และวัสดุหุ้มกลองทำด้วยหนังลูกวัว หรือ หนังวัว

3. ช่อง มี 1 หน่วย มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 45-48.5 เซนติเมตรทำด้วยเหล็ก

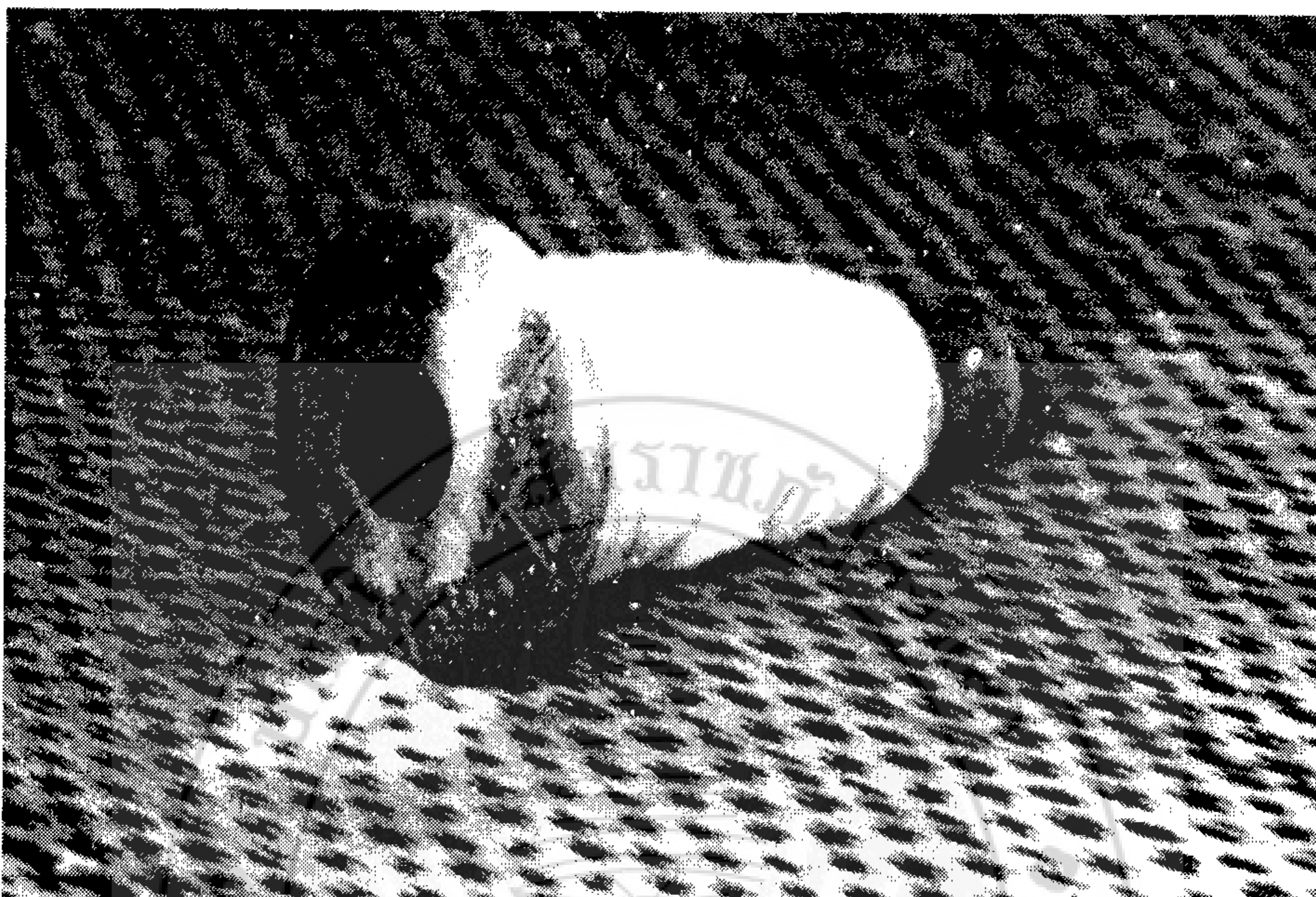
ทั้งนี้มีตารางเปรียบเทียบดังตารางที่ 1 ถึง 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของอกป์และลำโพงปี'

ชื่อคณะ	นอกปี'			ลำโพงปี'		
	วัสดุ	รูปเปิด-ปิด	ยาว/ซม.	วัสดุ	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ซม.	ยาว/ซม.
โถสีขาว	ไม้ขันนุน	8	30	ไม้ขันนุน	10.5	12
นายน้ำ ณ วนาราม	ไม้ขันนุน	8	28.5	ไม้ขันนุน	9.5	12
นายเจียน สาสุธรรม	ไม้มะม่วงป่า	8	43.5	ไม้ขันนุน	6	12
นายชุมพัน พองหอน	เขากวางคำ	8	38	ไม้ขันนุน	7	10
ตาหลวงคง	ไม้ขันนุน	8	43	ไม้ ทองคลาง	9.5	10

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะของปี'

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะลำโพงปี

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของพวดปีและແນງปี

ชื่อคณะ	พวดปี				ແນງปี	
	วัสดุท่อ	วัสดุลิน	จำนวนลิน	ยาวย./ชม.	วัสดุ	เดือนผ่าศูนย์กลาง/ชม.
โล้ยาวย	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	4.5	เปลือกหอย	4
นายนำ ณิวาโย	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	5.5	พลาสติก	4.5
นายเจียน สาสุธรรม	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	5	เปลือกหอย	3.5
นายชุมพัน พองหอม	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	6	ทองเหลือง	5
ตาหวานคง	เหล็ก	ใบตาล	6 กลีบ	5	ผ้า	--

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะของพวดปีและแนวปี

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของปีชื่อ

ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของแม่ทัน

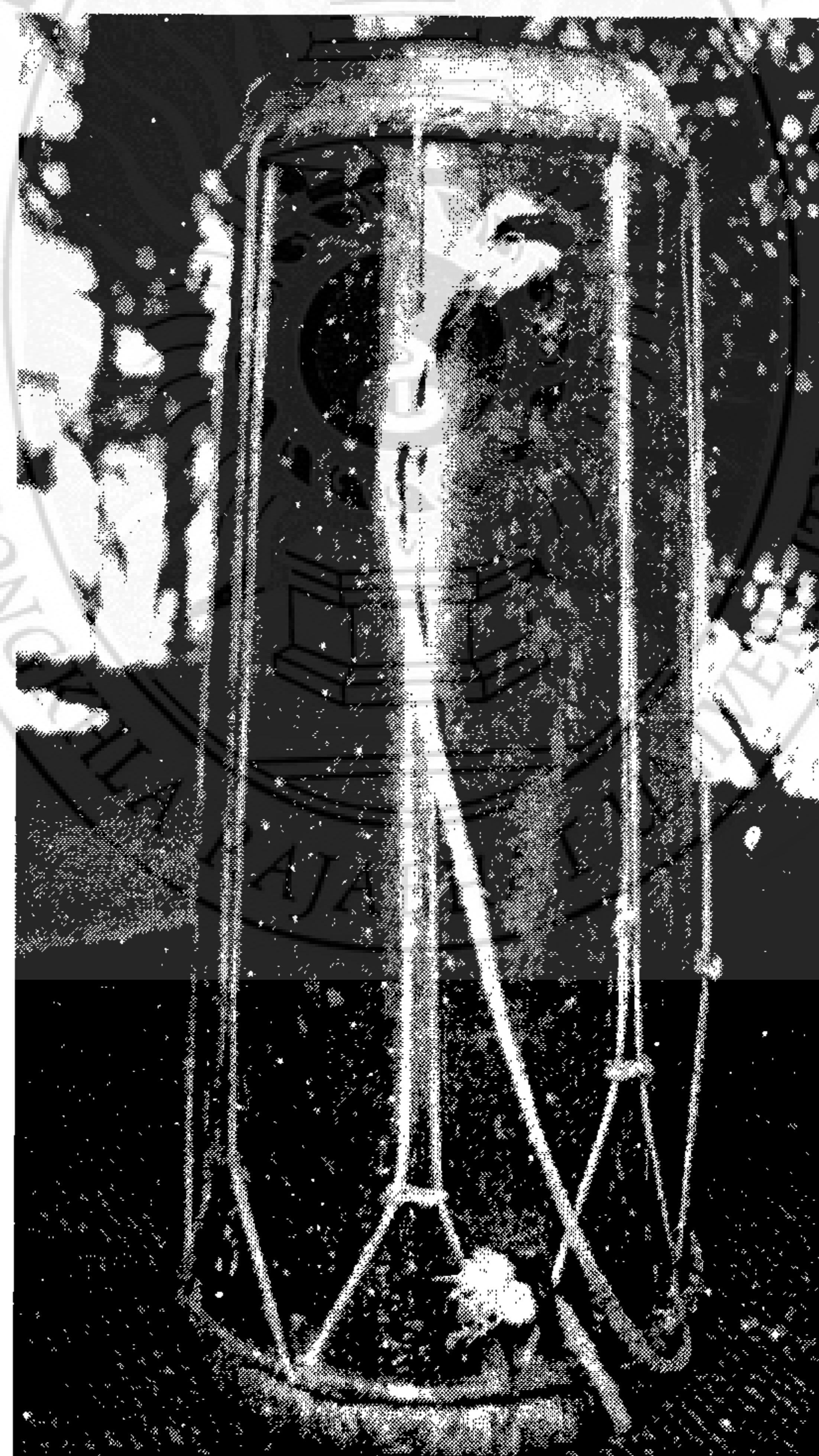
ชื่อคณะ	วัสดุ หุ้นกล่อง	ยาว/ ซม.	หน้าไข่'		ท้ายทัน		วัสดุหุ้ม กล่อง
			เส้นผ่าศูนย์ กลาง/ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	เส้นผ่าศูนย์ กลาง/ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	
โดย一般	ไม้ขันทอง	58	24.5	83	22.5	68	หนังลูกวัว
นายนำ ณ วาโย	ไม้ขันนุน	58	23.5	83	22	68	หนังลูกวัว
นายเจี๊ยน สาสุธรรม	ไม้ขันนุน	58.3	24	80	22.6	73.5	หนังวัว
นายชุมพัน ทองหอม	ไม้ขันนุน	61	31.7	87	25	75	หนังวัว
ตาหลวงคง	ไม้ขันนุน	57	23	81.4	21	66	หนังวัว

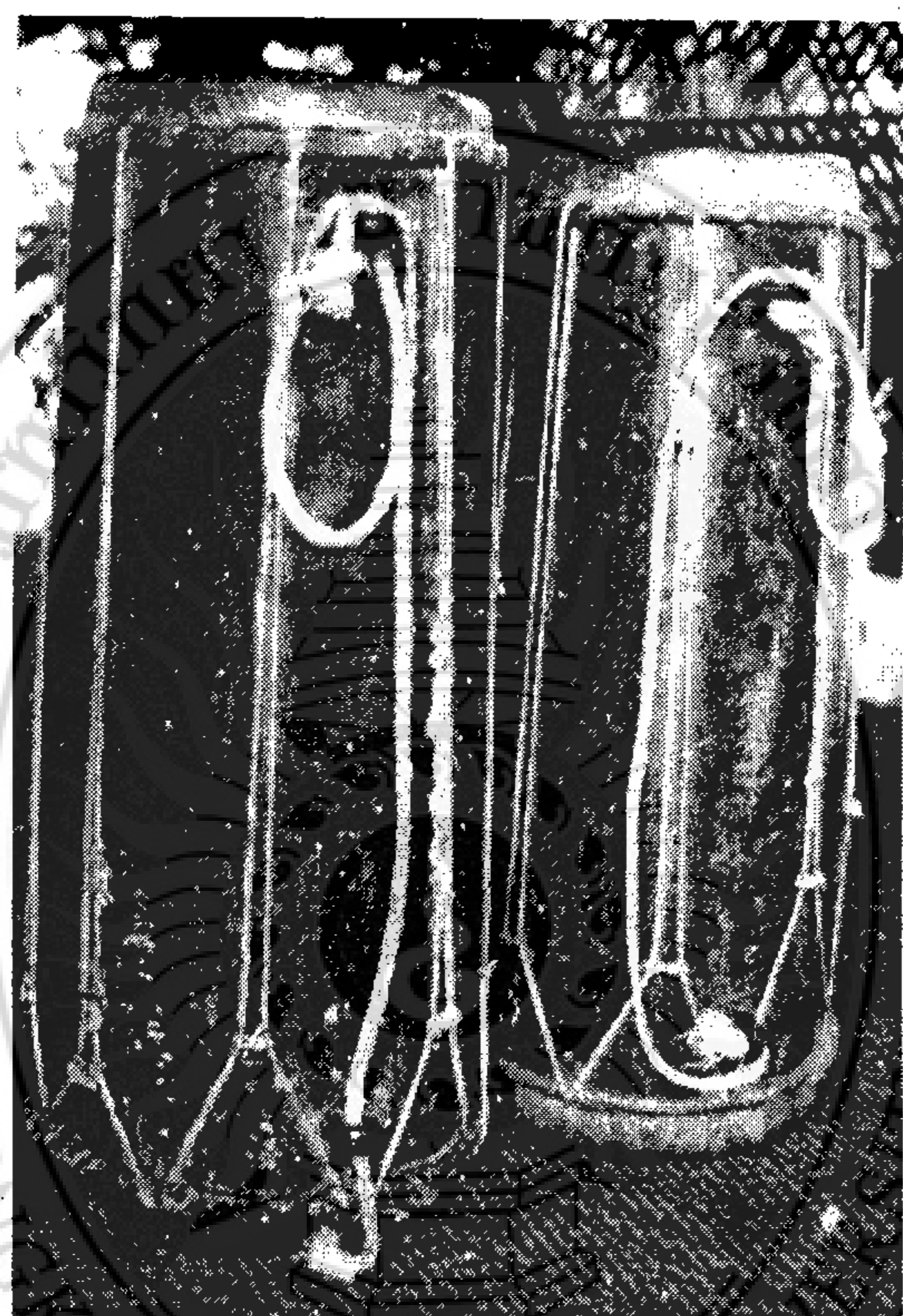
ภาพที่ 5 แสดงลักษณะของแม่ทัน

ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของลูกทุน

ชื่อคณะ	วัสดุ หุ้นกลอง	ยาว/ ซม.	หน้าใหญ่		ท้ายทัน		วัสดุหุ้ม กลอง
			เส้นผ่าศูนย์ กลาง/ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	เส้นผ่าศูนย์ กลาง/ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	
โล๊ะยา	ไม้ขันนุนทอง	58	22.5	77	21	63	หนังลูกวัว
นายนำ ณ วาย	ไม้ขันนุน	58	22.5	77	17.5	65.5	หนังลูกวัว
นายเจียน สาสุธรรม	ไม้ขันนุน	56	23.5	78.6	20.3	68.5	หนังวัว
นายชุมพัน ทองหอม	ไม้ขันนุน	61	26.6	82	21	69	หนังวัว
ตาหลวคง	ไม้ขันนุน	55	22	77	20	67	หนังวัว

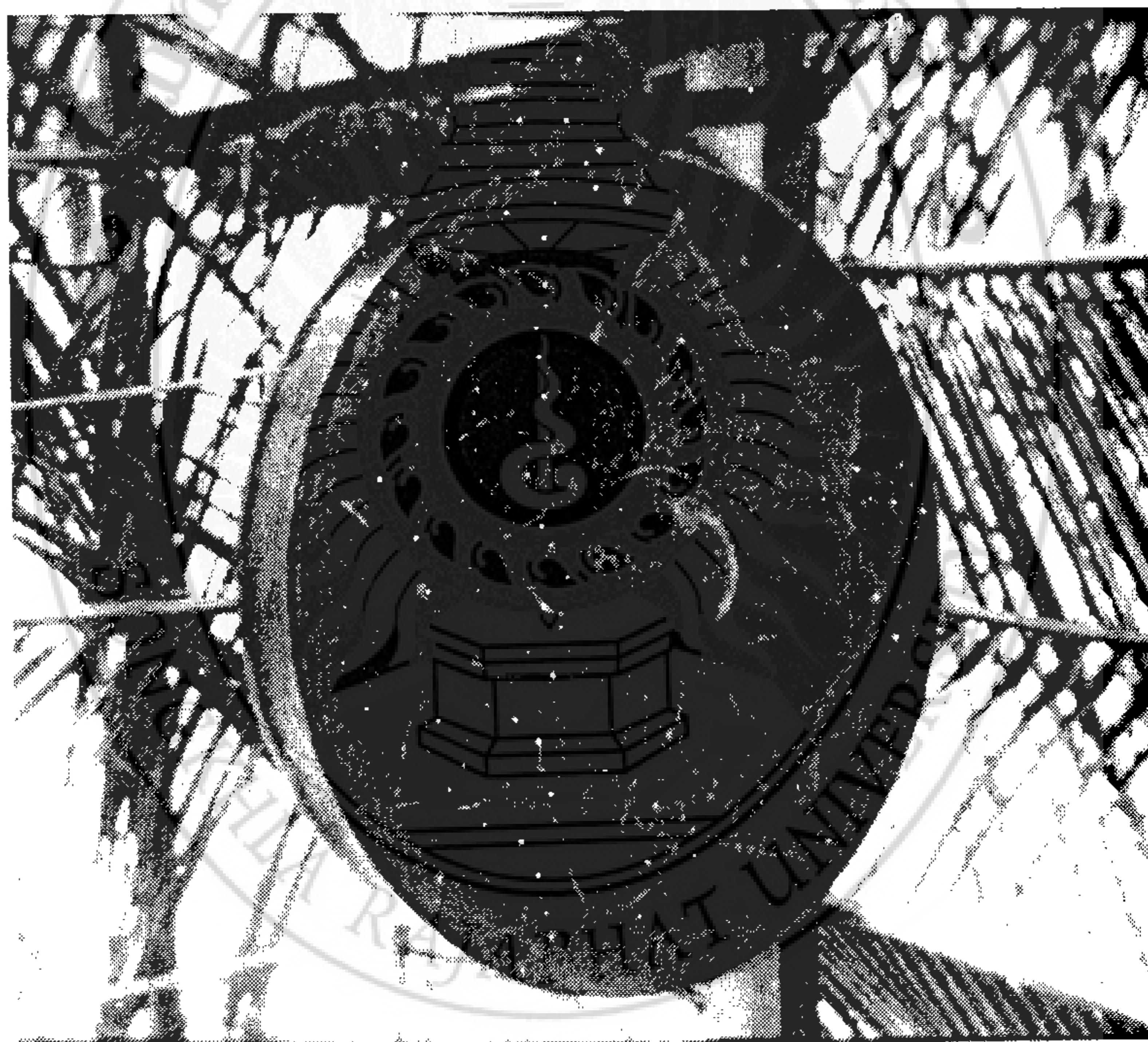
ภาพที่ 6 แสดงลักษณะของลูกทุน

ภาพที่ 7 แสดงเปรียบเทียบแม่ทอนกับลูกthon

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของเมือง

ชื่อคณะ	วัสดุ	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ซม.	จำนวน
โลีเซียว	เหล็ก	48	1
นายนำ ณิวาโย	เหล็ก	48	1
นายเจียน สาสุธรรม	เหล็ก	48.3	1
นายชุมพัน พองหอน	เหล็ก	48.5	2
ตาหลวงคง	เหล็ก	45	1

ภาพที่ 8 แสดงลักษณะของเมือง

3.5 เสียงกลองทัน

การตีกลองทันเพื่อให้เกิดเสียงต่าง ๆ ตามที่ต้องการนั้น ต้องวางแผน มีมือค้อน และนิ่วมือ สัมผัสหน้ากลองอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งการขึ้นหน้ากลองให้อยู่ในสภาพที่ไม่ตึง หรือหย่อนเกินไป เสียงกลองทันสามารถทำได้หลายเสียง ขึ้นอยู่กับวิธีการตี การบังคับไม้มือค้อน การบังคับมือ และปลายนิ้วให้สัมผัสหน้ากลองด้วยรูปแบบที่แตกต่างกันออกໄປ ซึ่งเสียงกลองทันแต่ละคณะมีลักษณะของเสียง และวิธีการเกิดเสียงดังต่อไปนี้

3.5.1 เสียงกลองทัน คณะภาคลอโลสีญา

คณะภาคลอมีเสียงกลองทันใช้ประโคมทั้งหมด 6 เสียง แบ่งได้ 3 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองทันที่เกิดจากการใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 2 เสียง ดังนี้

- เสียง “หัง” ใช้มือค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อไม้มือค้อนสัมผัสหนังกลองต้องยกไม้มือค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ดีด” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อตีลงบนหน้าใหญ่ต้องกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อเป็นการห้ามเสียงไม่ให้เสียงกั้งวน

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากการใช้มือซ้ายตีท้ายทัน มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “ฉัน” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลอง และยกมือออกเพื่อให้เสียงกั้งวน พร้อมกับใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาอุดหน้าใหญ่

- เสียง “ตึง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลอง และกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อเป็นการห้ามเสียงไม่ให้กั้งวน

- เสียง “ฉับ” ใช้มือตีโดยให้ปลายนิ้วทั้ง 4 สัมผัสหนังกลองตรงตำแหน่งใกล้ขอบกลอง ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสตรงหนังกลองตรงตำแหน่งใกล้ขอบกลองหน้าใหญ่

3) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทันกับหน้าใหญ่พร้อมกัน มี 1 เสียง ดังนี้

- เสียง “พรีบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมของมือซ้ายและมือขวาสัมผัสหนังกลองพร้อมกันโดยให้กดนิ้วรวมทั้ง 2 มือแนบกับหนังกลอง

3.5.2 เสียงกลองทัน คณะกรรมการนายอำเภอ วายโภ

คณะกรรมการมีเสียงกลองทันใช้ปีรีบุคหั่งหมวด 6 เสียง แบ่งได้ 3 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากใช้มือขวากีดหน้าให้ญี่ มี 2 เสียง ดังนี้

- เสียง “หัง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าให้ญี่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัส หนังกลองต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าให้ญี่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ดีด” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลาง หน้าให้ญี่ เมื่อตีลงบนหน้าให้ญี่ต้องกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองทันเพื่อห้ามเสียงไม่ให้เสียงกั้งวน

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทัน มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “ฉัม” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสหนังกลองทัน และยกมือออกเพื่อให้เสียงกั้งวน พร้อมกับใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าให้ญี่

- เสียง “ตึง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลอง และกด นิ้วมือทั้ง 4 แนบกับหนังกลองทันเพื่อห้ามเสียงไม่ให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ฉับ” ใช้มือตีโดยให้ปลายนิ้วทั้ง 4 สัมผัสหน้ากลองทันตรง ตำแหน่งใกล้ขอบกลอง

3) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทันกับหน้าให้ญี่พร้อมกัน มี 1 เสียง ดังนี้

- เสียง “พรีบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมของมือซ้ายและมือขวาสัมผัส หนังกลองทันพร้อมกันโดยให้กดนิ้วรวมทั้ง 2 มือ แนบกับหนังกลองทัน

3.5.3 เสียงกลองทัน คณะกรรมการเจียน ลาสุธรรม

คณะกรรมการมีเสียงกลองทันใช้ปีรีบุคหั่งหมวด 4 เสียง แบ่งได้ 2 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากใช้มือขวากีดหน้าให้ญี่ มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “หิง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าให้ญี่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัส หนังกลองต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าให้ญี่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ผัด” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองและกดนิ้ว รวมแนบกับหนังกลองทันเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กั้งวน

- เสียง “แก๊ก” ใช้ไม้ค้อนตีตรงหุ่นกลอง

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทันมี 1 เสียง ดังนี้

- เสียง “ลับ” ใช้มือตีโดยให้ปลายนิ้วรวมสัมผัสหน้ากลองทันตรง

ตำแหน่งใกล้ขอบกลอง

3.5.4 เสียงกลองทันคณานายชุมพัน ทองหอม

คณานากรอมีเสียงกลองทันใช้ประโคมทั้งหมด 15 เสียง แบ่งได้ 2 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากการใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 8 เสียง ดังนี้

- เสียง “ดึง” ใช้มือค้อนตีตรงกลางหนังกลอง เมื่อไม่ค้อนสัมผัสหน้าใหญ่ต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ครำ” ใช้มือค้อนตีตรงกลางหนังกลอง เมื่อไม่ค้อนสัมผัสหน้าใหญ่ต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ไฟ” ใช้มือค้อนตีตรงกลางหนังกลอง เมื่อไม่ค้อนสัมผัสหน้าใหญ่ต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ดีด” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหนังกลอง และกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กั้งวน

- เสียง “หวัน” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหนังกลอง ต้องยกมือออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกั้งวน

- เสียง “ตรง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหนังกลอง และกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กั้งวน

- เสียง “ศพ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหนังกลอง และกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กั้งวน

- เสียง “พรึง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองและยกมือออกเพื่อให้เสียงกั้งวน

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทันมี 7 เสียง ดังนี้

- เสียง “ปัง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสหนังกลอง ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่

- เสียง “ตึ๊ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองและกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวน

- เสียง “หย่อง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลอง ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่

- เสียง “หยิบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองและกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวน

- เสียง “ยก” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองและกดนิ้วรวมแนบกับหน้ากลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวน

- เสียง “จี้น” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลอง ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่

- เสียง “ปืบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองและกดนิ้วรวมแนบกับหนังกลองเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวน

3.5.5 เสียงกลองทันคณะกาหลอตาหลวงคง

คณะกาหลอมีเสียงกลองทันใช้ประตูมหิดล 5 เสียง แบ่งได้ 3 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “ทัง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหนังกลองต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวน

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทัน มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “โจ้ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหนังกลองทัน

- เสียง “พิ่ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสหนังกลองไว้ลักษณะกลอง

- เสียง “ตึ๊ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสหนังกลองพร้อมกับใช้ปลายนิ้วรวมสัมผัสหน้าใหญ่

3) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทันและหน้าใหญ่พร้อมกัน มี 1 เสียง ดังนี้

- เสียง “กรีบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมของมือซ้ายกับมือขวาสัมผัสหนังกลองทันพร้อมกันโดยให้แนบกับหนังกลอง หรือใช้นิ้วรวมของมือซ้ายกับไม้ค้อนตีหน้าใหญ่พร้อมกันแล้วแนบกับหนังกลอง

จากการศึกษาเสียงกลองท้นจากข้อมูลการตีทันทั้ง 5 คณะ มีเสียงที่ใช้ตีหน้าทัน ประกอบด้วย ดังต่อไปนี้

1. หน้าทัน มีดังนี้

- 1.1 ใช้ไม้ค้อนตี มี 6 เสียง คือ ทัง ทึง แก็ก ตึง ครำ และ ไฟ
- 1.2 ใช้มือตี มี 6 เสียง คือ ดีด ผัด หวัน ตรง ศพ และ พริง
2. ท้ายทัน มี 12 เสียง คือ ฉัม ตึง ฉับ ปัง หย่อง หยิบ ยก จื๊น ปั๊บ โจ๊ง ทิ่ง และ ตึ๊ง
3. หน้าทันกับท้ายทัน มี 2 เสียง คือ พรีบและกรีบ

โดยมีข้อมูลแสดงเสียงกลองทัน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงเสียงกลองทัน

ชื่อคณะ	หน้าทัน		ท้ายทัน	หน้าทันกับ ท้ายทัน
	ใช้ไม้ค้อน	ใช้มือ		
โล้ฯฯ	หัง	ดีด	ฉัม ตึง ฉับ	พรีบ
นายนำ ณ วาโย	หัง	ดีด	ฉัม ตึง ฉับ	พรีบ
นายเจี้ยน สาสุธรรม	หึง แก๊ก	ผัด	ฉับ	---
นายชุมพัน พองหอม	ตึง ครำ ไฟ	ดีด หวาน ตรง ศพ พรึง	ปัง ตึง หย่อง หยิบ ยก ขัน ปัง	---
ตาหลดวงคง	หัง	---	โจঁ ทึ่ง ตึ่ง	กรีบ
รวม	6	6	12	2
รวมทั้งหมด	26			